

Til Stortingets Utdanningskomité

Vår ref.: MFH

Dato: 24.04.2026

Representantforslag om å løse realfagskrisen Dokument 8:239 S (2025-2026)

Tekna er fagforeningen for 118 000 naturvitere, teknologer og studenter. Våre medlemmer har høyere utdanning og representerer viktige kunnskapsmiljøer i Norge, både i offentlig og privat sektor.

Tekna takker for muligheten til å gi innspill i denne saken.

Tekna har lenge etterlyst en gjennomgående realfagssatsing, som strekker seg fra barnehage til arbeidslivet. Regjeringen har nå varslet at det skal utarbeides en realfagsstrategi, som ser på hele utdanningsløpet. Dette er svært gledelig, det avgjørende er at strategien sikres bred politisk enighet, vil vare over tid og har klare og konkrete mål. Strategien må være dynamisk og fleksibel og kunne justeres i tråd med behovene og utviklingen i skolen.

Tekna mener det er avgjørende at en slik strategi har konkrete mål og en varighet som strekker seg minst over en 10-15-årsperiode, noe som vil tilsvare varigheten av et grunnskoleløp.

Tekna ber komiteen samle seg i et bredt politisk forlik om realfagssatsningen og sikre at vi får en dynamisk og fleksibel strategi med minimum 10-15-årshorisont, der konkrete tiltak får midler over statsbudsjettene allerede fra 2027.

Igangsetting av tiltak

Tekna viser til at den varslede strategien skal legges frem i 2027. Det betyr at strategien trolig ikke vil bli iverksatt før i 2028, og vi kan risikere at midler til tiltak i strategien ikke blir finansiert før i statsbudsjettet for 2029. Men en slik tidslinje for iverksetting av tiltak vil vi miste betydelig tid, og flere skolekull, for å snu den kritiske nedgangen i rekruttering og i kunnskapsnivå generelt i befolkningen.

Tekna ber Stortinget bevilge midler til konkrete tiltak for økt rekruttering til realfag allerede i årets reviderte nasjonalbudsjett, med en betydelig opptrapping i statsbudsjettet for 2027.

Etter- og videreutdanning

Tekna mener det må igangsettes en betydelig satsing på etter- og videreutdanning i realfagene.

Faglig sterke lærere er avgjørende for elevers læringsutbytte. De svake resultatene norske elever har i både matematikk og naturfag viser at vi må styrke innsatsen. Det er urovekkende at vi har en nedgang i rekrutteringen til realfagslærerutdanningene. I tillegg ser vi at det blir stadig vanskeligere å beholde gode realfagslærere i skolen. Tall fra Teknas lektorundersøkelse for 2024 viser at 40 % av lektorer i realfag vurderer å slutte i løpet av de nærmeste fem årene. For å undervise i naturfag i 1.-7. klasse er det ingen krav om fordypning i faget. Det betyr at mange elever får naturfagundervisning av lærere som ikke har annet faglig grunnlag i naturfag enn egen grunnskole og fellesfagene i første trinn på vgs.

Tekna mener det må innføres krav til fordypning i naturfag for å undervise i dette faget i grunnskolen med henholdsvis 30 studiepoeng i 1-7 klasse og med 60 studiepoeng i 8-10 klasse.

For å sikre at vi raskt får sterke faglærere på alle nivåer i skolen, må det settes inn konkrete etter- og videreutdanningstilbud for lærerne. Tekna mener ordningen med kompetansemidler må styrkes allerede fra skoleåret 2026-2027.

Tekna ber om at det prioriteres øremerkede midler til kompetanseheving i naturfag for lærere allerede i revidert budsjett for 2026.

Tekna mener det må øremerkes midler til faglærere i realfagene på alle nivåer, inkludert videregående.

Rekruttere og beholde realfagslærere i skolen

Tekna mener at gode utdanninger for realfagslærere og økt rekruttering til utdanningene er helt avgjørende for å gjøre noe med realfagskrisa. Det haster med å iverksette treffsikre tiltak. En styrking av realfagslærerne vektlegges også av andre land, noe vi blant annet ser i den svenske realfagsstrategien, og som vi ser gir gode resultater – noe Estlands resultater i PISA-undersøkelsen er et eksempel på.

En realfagsstrategi må ha et eget satsingsområde med tiltak for å rekruttere og beholde realfagslærere i skolen. Tendensen over tid med fallende søkertall til lærer- og lektorutdanningene - særlig innen realfag - er bekymringsverdig. For å rekruttere flere til undervisning i skolen kan et samarbeid med arbeidslivet være bra.

Tekna støtter at Stortinget ber regjeringen innføre nye ordninger der fagpersoner fra arbeidslivet kan rekrutteres inn, etter inspirasjon fra Lektor2 og Teach First.

Tekna støtter at Stortinget ber regjeringen videreutvikle og styrke satsingen på alternative opptaksveier til STEM-fag i høyere utdanning, herunder yrkesfaglig vei (Y-veien).

Tekna vil understreke viktigheten av å sikre viktige realfagsmiljøer på videregående skoler i alle fylker. En egen finansieringspott for å støtte fylkeskommuner og videregående skoler som står i fare for å ikke tilby avanserte realfag på grunn av få søkere, kan bidra til dette. Vi ser at økonomi ofte er begrunnelsen for avvikling av klasser med få elever. Dette må opphøre.

Tekna mener Stortinget må be regjeringen finne egnede måter å finansiere små klasser i fylker hvor elevgrunnet er lite.

Tekna mener skolelaboratoriene må styrkes. De er viktig for læring og utvikling av kompetanse, for både elever og lærere. Laboratoriene er finansiert av universitetene, men er ofte små og med begrensede ressurser.

Tekna ber Stortinget be regjeringen om å styrke skolelaboratoriene.

Lærerutdanningen er løpende gjenstand for vurdering og evaluering. Å utdanne lærere er viktig for samfunnets totale realfagskompetanse.

Tekna mener lærerutdannere må få tid og rom til faglig påfyll og det må innføres doble stillinger ved alle lærerutdanningsinstitusjonene.

Tekna mener det er stort behov for kompetanseheving av lærere som underviser i realfagene og i teknologi. Det er nødvendig å sette inn ressurser for å sikre at lærere med spesiell interesse og med vilje og evne til å bidra til å løfte disse fagområdene, får en mulighet for det. Lærerspesialistordningen, og utdanningen knyttet til denne ordningen, er avviklet, noe Tekna mener var feil.

Tekna mener lærerspesialistordningen kan utvides til å gjelde flere fagområder, og Tekna er særlig opptatt av at naturfagene kan bli en del av lærerspesialistordningen.

Tekna støtter forslaget om at regjeringen må vurdere å gjeninnføre en lærerspesialist-ordning. Tekna ønsker et særlig fokus på utvikling og kompetanseheving knyttet til praktisk læring i realfagene.

Et av tiltakene i den forrige realfagsstrategien - Tett på realfag – var realfagskommunenenes nettverk. Disse ble pekt på som et verktøy som muliggjorde refleksjon, utveksling, kunnskap om andre enheter og en opplevelse av fellesskap, og forenklet samarbeid om overganger mellom barnehage, skole og høyere utdanning. I en evaluering gjennomført av Rambøll, oppgir 81% av barnehage- og skoleeiere at realfagsnettverkene i stor eller svært stor grad har bidratt til kompetanseheving blant ansatte.

Tekna påpeker viktigheten av at ressurser finner sammen, og anbefaler å gjenopprette realfagsnettverkene.

Tilleggs poeng for realfag

Tekna mener vi må sørge for at vi får en økt mobilisering for valg av fordypning i realfagene. Vi vet at elever i stor grad velger strategisk ut fra hva som gir best karaktersnitt. Tilbøyeligheten til å velge ut fra karakterer blir ytterligere forsterket ved at realfagspoengene nå er redusert. Regjeringen har varslet at de skal gjennomgå effekten av endringene i tilleggspoengene. Siden endringene gjelder i sin helhet først fra skoleåret 2028/2029, og følgelig må virke en stund før de kan gjennomgås, mener Tekna det tar for lang tid å avvente en slik vurdering, og at beslutningen om å redusere antall realfagspoeng i videregående reverseres og at man gjeninnfører 4 ekstra poeng for å velge disse fagene.

Tekna ber Stortinget be regjeringen om å øke antall realfagspoeng på videregående skole.

Fleksibel nivådeling

Tekna mener gode løsninger for tilpasset opplæring i skolen er viktig for motivasjon og læring. En eventuell nivådeling i realfagene tidlig i skoleløpet må ikke svekke eleverens mulighet til å kunne velge STEM-fagene på høyt nivå videre i skoleløpet.

Realfagene er godt egnet til praktisk læring gjennom testing, prøving og laboratorieaktivitet. For at det skal gjennomføres på en god måte må elevgruppene være små nok til at læreren har mulighet til å bistå alle elevene på en god måte, og da må elevtallet ned.